

ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΑ ΘΥΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ ΤΟΥ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ
υποστρατήγου ε.α. Νικολάου Ζαρκάδα

Εισαγωγή

Η Γενοκτονία του Μικρασιατικού Ελληνισμού αναφέρεται στη συστηματική εξόντωση, εκδίωξη και καταπίεση των ελληνικών πληθυσμών της Μικράς Ασίας από το Οθωμανικό κράτος και αργότερα από το κεμαλικό καθεστώς, κυρίως την περίοδο 1914 – 1923.

Αποτελεί τμήμα μιας ευρύτερης πολιτικής εθνοκάθαρσης που στόχευε τους χριστιανικούς πληθυσμούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, μαζί με τη Γενοκτονία των Αρμενίων και των Ασσυρίων, σύμφωνα με το δόγμα της τουρκικής ηγεσίας ότι “Η Τουρκία θέλει να εκκαθαρισθεί από κάθε ξένο στοιχείο”.

Ιστορική Αναδρομή της Γενοκτονίας

Γενοκτονία: Έγκλημα, το οποίο αποβλέπει εις την συστηματική και διαβιαιών, έως επί το πλείστον, μέσων επιδιωκόμενη εξόντωση ολοκλήρου φυλής ή τμήματος αυτής ή θρησκευτικής ομάδας.

{Ο όρος καθιερώθηκε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο}.

Ως κύριες μέθοδοι χρησιμοποιούνται οι μαζικές σφαγές των κατοίκων των πόλεων και χωριών, οι βίαιοι εκτοπισμοί σε αφιλόξενες περιοχές, τα καταναγκαστικά έργα χωρίς συνθήκες διαβίωσης, η καταστροφή των εκκλησιών και λοιπών πολιτιστικών μνημείων και οι απαγωγές παιδιών και ο εξισλαμισμός τους.

Προτού αρχίσει ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος στον Μικρασιατικό Ελληνισμό των δυτικών παραλίων της Μικράς Ασίας του Πόντου και της Ανατολικής Θράκης, με διαταγή των αρμοδίων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, άρχισαν με τρομακτικές ενέργειες οι εκτοπίσεις και οι απαλλοτριώσεις των ιδιωτικών τους περιουσιών, ως μέρος της εκτέλεσης του γενικού σχεδίου ομογενοποίησης της Τουρκίας.

Κατά την διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και ενώ όλα τα ευρωπαϊκά κράτη είχαν εμπλακεί σε αυτόν, οι Τούρκοι τον Δεκέμβριο του 1916 εκτόνησαν σχέδιο εξόντωσης του χριστιανικού πληθυσμού της Μ. Ασίας με το οποίο προβλέπονταν “Άμεση εξόντωση μόνο των ανδρών των πόλεων από 16 έως 60 ετών και γενική εξορία όλων των ανδρών και γυναικοπαίδων των χωριών στα ενδότερα της Ανατολής με πρόγραμμα σφαγής και εξόντωσης”.

Κατά την περίοδο αυτή, οι πόλεις και τα χωριά κάηκαν και οι χωρικοί σφάχτηκαν, ατιμάστηκαν, εξορίστηκαν ή έφευγαν ομαδικά στα δάση και τα βουνά. Όσοι νέοι άνδρες χριστιανοί συλλαμβάνονταν, προωθούνταν στο εσωτερικό της Μ. Ασίας και κατατάσσονταν στα ειδικά τάγματα εργασίας {αμελέ ταμπουρού} ως άοπλοι. Εργάζονταν σκληρά υπό οιασδήποτε καιρικές συνθήκες για την κατασκευή δρόμων, διάνοιξη σηράγγων, μεταφοράς εφοδίων και πυρομαχικών. Πολλές φορές χρησιμοποιήθηκαν και ως υποζύγια για να σύρουν πυροβόλα. Ρακένδυτοι και πεινασμένοι υπέκυπταν στις κακουχίες, στις ασθένειες και χιλιάδες πέθαναν από την πείνα και την κακομεταχείριση.

Οι έλληνες της Μ. Ασίας πίστευαν ότι το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου θα έφερε και το οριστικό τέλος στα δεινά τους, αλλά δυστυχώς διαψεύστηκαν.

Η δεύτερη και συστηματικότερη περίοδος της γενοκτονίας των Ελλήνων της Μ. Ασίας άρχισε μετά τον Μάιο του 1919, ήτοι μετά την απόβαση των ελληνικών στρατιωτικών δυνάμεων στη Σμύρνη.

Τα εγκλήματα και ο τρόπο εκτελέσεώς τους εκ μέρους των νεότουρκων είναι απερίγραπτα, φρικιαστικά και ξεπερνούν και την πλέον αχαλίνωτη διεστραμμένη φαντασία. Κτηνώδη επινοήματα βασανιστικού θανάτου, σαδιστικής κακουργίας, μεθοδικής απάνθρωπής συμπεριφοράς.

Οι τούρκοι επεδίωξαν και επέτυχαν την εθνοκάθαρση, την καταστροφή των ελληνικών πολιτιστικών και θρησκευτικών μνημείων, την βίαιη εκδίωξη των Ελλήνων χριστιανών από τις προγονικές τους εστίες και γενικά τη διάλυση ενός ολόκληρου κόσμου και πολιτισμού αρχαίου, μεσαιωνικού και νεότερου.

Αποκορύφωμα της βαρβαρότητας και της καταστροφικής τους μανίας ήταν η πυρπόληση της Σμύρνης, της οποίας η πυρκαγιά ήταν σκόπιμη πράξη του τουρκικού στρατού με αποκλειστικό στόχο την οριστική εξάλειψη του πολυπληθούς ελληνικού και αρμενικού στοιχείου και αποτελούσε μέρος της ευρύτερης πολιτικής της εθνοκάθαρσης και γενοκτονίας των χριστιανών της Μ. Ασίας.

Είναι συγκινητική και προφητική η τελευταία εκπομπή του Σταθμού Ασυρμάτου της Σμύρνης στις 3 Σεπτεμβρίου 1922, μετά την αποχώρηση της Ελληνικής Στρατιάς "**Απερχόμεθα για πάντα από την Ελληνική Σμύρνη**".

Επίμειτρο

Η γενοκτονία των Ελλήνων χριστιανών του Πόντου ήταν συνειδητή και κεντρική πολιτική των νεότουρκων, αλλά και στη συνέχεια των εθνικιστών του Κεμάλ.

Η τουρκική πολιτική της εξόντωσης των Ελλήνων χριστιανών της Μ. Ασίας δεν ήταν αποτέλεσμα της αντίδρασης για την παρουσία ελληνικού στρατού στην Τουρκία, δεδομένου ότι οι διώξεις τους είχαν αρχίσει προ της έναρξης του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Ο μισός και πλέον ελληνικός πληθυσμός της Μ. Ασίας και της Ανατολικής Θράκης από τις αρχές του 1914 έως το τέλος του 1923 εξοντώθηκε υπό των Τούρκων. Υπολογίστηκε ότι ο αριθμός των θυμάτων υπερέβη το ενάμιση εκατομμύριο.

Η γενοκτονία συνδέεται άρρηκτα με την μικρασιατική καταστροφή και την ανταλλαγή των πληθυσμών της Συνθήκης της Λωζάνης (Ιούλιος 1923), η οποία οδήγησε στην οριστική εξαφάνιση των ελληνικών κοινοτήτων της Μ. Ασίας μετά από τρεις χιλιάδες.

Η Πολιτεία με τρεις νομοθετικές πρωτοβουλίες αναγνώρισε και τιμά τα θύματα της γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου (νόμος 2193/199), της Μ. Ασίας (νόμος 2649/1998) και της Ανατολικής Θράκης (νόμος 4954/2022) και έχει καθορίσει ξεχωριστές ημερομηνίες μνήμης και τιμής.

Είναι καθήκον της Ελληνικής Πολιτείας, όπως αναγνωρίσει το ενιαίο της γενοκτονίας του Μικρασιατικού Ελληνισμού (Πόντου, Μ. Ασίας) και της Ανατολικής Θράκης και καθορίσει μία και ενιαία αποκλειστική ημέρα μνήμης.

Στη συνέχεια συστήσει μόνιμη διπλωματική και επιστημονική επιτροπή διεκδίκησης της διεθνούς αναγνώρισης της Γενοκτονίας των Ελλήνων της Μ. Ασίας και της Ανατολικής Θράκης.

Αποτελεί επιβεβλημένη υποχρέωση η χάραξη εθνικής στρατηγικής στη διεκδίκηση της διεθνούς αναγνώρισης της Γενοκτονίας του Μικρασιατικού Ελληνισμού.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία.

Σεπτέμβριος 2025, Θεσσαλονίκη.

Π Η Γ Ε Σ

- Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό “ΗΛΙΟΣ” {Τόμος ΕΛΛΑΣ Β’}.
- Χάρη Τσιρκινίδη· Συνοπτική Ιστορία της Γενοκτονίας των Ελλήνων της Ανατολής.
- Βλάση Βλασσίδα· Το από 17.5.1996 πόνημα.
- Χρήστου Νοταρίδη· Οι Τηλεγραφετές της Μ. Ασίας.
Η Στρατιωτική Τηλεγραφική Υπηρεσία
στη Μικρασιατική Εκστρατεία.